BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS SPRENDIMO „DĖL VABALNINKO MIESTO S. NĖRIES GATVĖS PAVADINIMO PAKEITIMO“ PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

2025 m. birželio 4 d.
Biržai

Sprendimo projekto iniciatorius – Biržų rajono savivaldybės meras.

Sprendimo projekto tikslas ir uždaviniai – pakeisti Vabalninko miesto S. Nėries gatvės pavadinimą į Panevėžio gatvės pavadinimą.

Šiuo metu esantis teisinis reglamentavimas – sprendimo projektas parengtas vadovaujantis:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu:

šio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 26 punkte nustatyta, kad viena iš išimtinių savivaldybės tarybos kompetencijų yra sprendimų dėl siūlymų keisti savivaldybės teritorijos ribas, suteikti savivaldybei pavadinimą ir jį keisti, sudaryti gyvenamąsias vietoves, nustatyti ir keisti jų pavadinimus, teritorijų ribas teikimas Vyriausybei, taip pat gatvių, aikščių, pastatų, statinių ir kitų savivaldybei nuosavybės teise priklausančių objektų pavadinimų suteikimas ir jų keitimas pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus;

šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Savivaldybės taryba savo įgaliojimus įgyvendina kolegialiai savivaldybės tarybos posėdžiuose. Savivaldybės taryba svarstomais klausimais priima sprendimus ir kontroliuoja, kaip jie įgyvendinami.

Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašu (toliau – Aprašas), patvirtintu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1V-57 ,,Dėl Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo ir Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“:

šio Aprašo 15 ir 16 punktai nustato, kad:

„15. Gatvių pavadinimų keitimas – bet koks gatvių pertvarkymas, dėl kurio pasikeičia gatvės geografinės charakteristikos, priklausomybė gyvenamajai vietovei, ilgis, pradžios, pabaigos ir posūkio taškai arba gatvės tipas ar vardas.

16. Gatvių pavadinimai keičiami:

16.1. keičiant gatvės vardą ar tipą;...>“.

Priėmus siūlomą sprendimo projektą, galiojančių teisės aktų keisti ar panaikinti nereiks.

Teigiamos ir galimos neigiamos pasekmės priėmus siūlomą Tarybos sprendimo projektą: priėmus siūlomą sprendimo projektą bus prisidedama prie Lietuvos Respublikos draudimo propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas įstatymo įgyvendinimo.

Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1V-57 ,,Dėl Numerių pastatams, patalpoms, butams ir žemės sklypams, kuriuose pagal jų naudojimo paskirtį (būdą) ar teritorijų planavimo dokumentus leidžiama pastatų statyba, suteikimo, keitimo ir apskaitos tvarkos aprašo ir pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo patvirtinimo“, 9 punkte nustatyta, kad ,,Kai tas pats gatvės pavadinimas suteiktas gatvei, kuri tęsiasi per dvi ar daugiau gyvenamųjų vietovių, numeriai žemės sklypams, kuriuose leidžiama pastatų statyba, pastatams ir jų kompleksams suteikiami iš eilės didėjimo tvarka per visas gyvenamąsias vietoves, pradedant nuo didesnės gyvenamosios vietovės arba gyvenamosios vietovės, esančios arčiau savivaldybės centro.“, t. y. šiuo atveju, bus privaloma pakeisti Panevėžio gatvėje Natiškių ir Zaprutiškių kaimuose, esančių objektų adresus – adresų objektų numerius (31 adresas), nes gatvės pradžia bus Vabalninko mieste.

Finansavimo šaltiniai – jei bus pakeistas S. Nėries gatvės pavadinimas, Savivaldybės administracija užsakys naujas nuorodų lenteles su gatvės pavadinimu bei, jei gyventojai pageidaus – VĮ Registrų centre užsakys naujus nekilnojamojo turto registro išrašus.

Specialistų vertinimai ir išvados, bendruomenės atstovų nuomonė – žinia apie Vabalninko miesto S. Nėries gatvės pavadinimo keitimą sukėle diskusijas tiek Vabalninko miesto bendruomenėje, tiek už miesto ribų.

Biržų rajono savivaldybei pateikti du suinteresuotų asmenų prašymai:

- Vieno prašymo parengimą ir pateikiną organizavo Vabalninko miesto gyventojai, kurie savo prašyme nurodė, kad jei S. Nėries gatvės pavadinimo keitimas yra privalomas įgyvendinant teisės aktus, pageidautų, kad tokiu atveju S, Nėries gatvei būtų suteiktas Panevėžio gatvės pavadinimas. Prie prašymo pateikti gyventojų, pasirašiusių už Panevėžio gatvės pavadinimo suteikimą, sąrašai (pasirašė 130 gyventojų).

- Kito prašymo parengimą ir pateikimą organizavo Vabalninko Švč. M. Marijos ėmimo į dangų parapija. Prie prašymo pateikti gyventojų, pasirašiusių už tai, kad S. Nėries gatvės pavadinimas būtų keičiamas į Alfonso Petrulio pavadinimą (pasirašė 91 gyventojas).

Pažymėtina, kad 2024 metų vasario 28 d. Viešųjų objektų atitikties totalitarinių, autoritarinių režimų ir jų ideologijų propagavimo juose draudimui vertinimo tarpinstitucinė komisija (toliau – Komisija) pateikė išvadas, kad Lietuvos savivaldybėse esantys Salomėjos Nėries gatvių pavadinimai pažeidžia draudimą propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas viešuose objektuose, todėl turi būti pakeisti.

Daugiau informacijos apie Komisijos sprendimus, susijusius su klausimų dėl objektų, kuriems suteiktas S. Nėries vardas, svarstymu galima rasti čia: http://genocid.lt/centras/lt/1010/c/ .

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras 2025 m. kovo 3 d. sprendimu Nr. SVOA-7 „Dėl viešojo objekto pašalinimo“ nusprendė kad viešasis objektas, S. Neries gatvės pavadinimas Vabalninko mieste, Biržų rajono savivaldybėje, turi būti pašalintas.

Kiti reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai – Lietuvos Respublikos draudimo propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas įstatymo 3 straipsnyje nustatyta, kad draudžiama propaguoti totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas viešuosiuose objektuose. Šis draudimas taikomas bet kokia forma įamžinant ar atvaizduojant:

1) simbolius, kuriais propaguojami totalitariniai, autoritariniai režimai ir jų ideologijos ar pateikiant informaciją, kuria propaguojami totalitariniai, autoritariniai režimai ir jų ideologijos;

2) asmenis (kai žinoma, kad šie asmenys veikė ar veikia okupacinėse politinėse, karinėse, represinėse struktūrose arba okupacinės valdžios centrinėse struktūrose ir aktyviai dalyvavo priimant sprendimus, turėjusius įtakos okupacinėms politinėms, karinėms, represinėms struktūroms), organizacijas, įvykius ar datas, simbolizuojančius (-ias) totalitarinius, autoritarinius režimus ir jų ideologijas, tokių režimų vykdytą ar vykdomą karinę agresiją prieš kitą valstybę, Lietuvos 1940–1941 metų ir 1944–1990 metų sovietinę okupaciją bei 1939–1944 metų nacistinę okupaciją, šių okupacijų įtvirtinimą ir represijas.

1940 m. S. Nėris buvo paskirta vadinamojo Liaudies Seimo atstove, taip pat buvo išrinkta į delegaciją vykti į Sovietų Sąjungos Aukščiausiąją tarybą prašyti, kad okupuota Lietuva būtų priimta į Sovietų Sąjungos sudėtį.

Tarybos sprendimo projekto antikorupcinis vertinimas: sprendimo projektas antikorupciniu aspektu nevertinamas, nes neatitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnyje nustatytų privalomų antikorupcinio vertinimo atvejų.

Savivaldybės meras Kęstutis Knizikevičius

Loreta Munikienė mob. tel. +370 610 31 228, el. p. loreta.munikiene@birzai.lt